

Forslag

til

Lov om ændringer i skifteloven.

Fremsat den 15. oktober 1963 af *justitsministeren*.

§ 1.

I lov nr. 155 af 30. november 1874 om skifte af dødsbo og fællesbo m. v. foretages følgende ændringer:

1. § 47 affattes således:

„§ 47. Enhver arving er berettiget til for sin arvelod at fordrø udlæg efter vurdering, dog ikke i fast ejendom; værgens påstand herom på en umyndigs vegne godkendes af skifteretten, når det skønnes at være til den umyndiges gavn. Forlanger flere arvinger udlæg i den samme ting, bliver det ved lodtrækning at afgøre, hvem der skal have fortrinet. Ting, der har særlig erindringsværdi for familien, skal den arving, fra hvis slægt eller slægtsgren tingen stammer, dog være fortrinsberettiget til at få udlagt. Om den efterlevende ægtefælles rettigheder på skifte henvises til § 61 a, 1. pkt., samt §§ 62 a-62 e og § 63.“

2. Overskriften til *kapitel 5* ændres til:

„*Om behandling af dødsboer, når der er en efterlevende ægtefælle.*“

3. § 57 affattes således:

„§ 57. Såfremt skifteretten skønner, at der under hensyn til den efterlevende ægtefælles særlige rettigheder intet bliver at udlodde til arvingerne, og ægtefællen erklærer at ville overtage ansvaret for afdødes gæld, kan såvel fællesboet som afdødes særeje uden skiftebehandling udlægges til ægtefællen.“

Justitsmin. j. nr. L. A. 176/61.

I øvrigt bliver afdødes bodel og særeje at skifte efter lovens almindelige regler med de afvigelser, der følger af reglerne i § 61 a, §§ 62 a-62 e og § 63, medens den efterlevende ægtefælles bodel skiftes efter nedenstående regler. Hans særeje kan inddrages under skiftet i den udstrækning, det er nødvendigt til fyldestgørelse af de krav, der omhandles i § 23 i lov nr. 56 af 18. marts 1925 om ægteskabets retsvirkninger og i arvelovens § 21.

Har den efterlevende ægtefælle hensiddet i uskiftet bo, behandles hele boet efter nedenstående regler.“

4. § 58 affattes således:

„§ 58. Under skiftet beholder den efterlevende ægtefælle rådigheden over sin bodel. Er der særlig grund til at befrygte, at han utilbørligt vil forrykke bodelens stilling, kan skifteretten dog helt eller delvis fratage ham rådigheden over bodelen under skiftet. Rådighedsfratagelsen tinglyses efter de i lov om tinglysning nr. 111 af 31. marts 1926 § 48, stk. 1, indeholdte regler.“

5. § 60, stk. 2, ophæves.

6. § 61, stk. 1, ophæves.

7. Som ny § 61 a indføjes:

„§ 61 a. Har den efterlevende ægtefælle anvendt midler af sit særeje til bedste for sin bodel, kan han forlods udtage vederlag herfor af sin bodel. Under samme betingelse kan den førstafdøde ægtefælles arvinger for-

lods udtage vederlag af førstafdødes beholdne bodel.“

8. § 62, stk. 2, ophæves.

9. § 62 a affattes således:

„§ 62 a. Den efterlevende ægtefælle har ret til forlods at udtage genstande, som udelukkende tjener til hans personlige brug, for så vidt deres værdi ikke står i misforhold til ægtefællernes formueforhold.

Den efterlevende ægtefælle har endvidere ret til forlods at udtage genstande, der er erhvervet til børnenes brug.“

10. Som ny § 62 b indføres:

„§ 62 b. Er boet af ringe værdi, kan den efterlevende ægtefælle udtage bohaver, arbejdsredskaber og andet løsøre i det omfang, hvori det skønnes nødvendigt, for at han kan opretholde hjemmet eller sit erhverv, selv om der derved tilfalder ham mere end hans boslod og arvelod.

Den efterlevende ægtefælle har altid ret til af boet at udtage så meget, at værdien heraf sammenlagt med hans boslod og arvelod og hans særeje udgør indtil 12.000 kr.“

11. Som ny § 62 c indføres:

„§ 62 c. Den efterlevende ægtefælle er berettiget til af fællesboet at fordrø udlæg efter vurdering for sin boslod og arvelod også i fast ejendom. Ønsker ægtefællen og arvinger udlæg i samme ting, har ægtefællen fortrinnet.

Overstiger værdien af de ejendele, som den efterlevende ægtefælle ønsker udlagt, hans boslod og arvelod, skal han desuagtet være berettiget til at få dem udlagt mod at udbetale det overskydende beløb kontant til de øvrige arvinger.“

12. Som ny § 62 d indføres:

„§ 62 d. I afdødes særeje kan den efterlevende ægtefælle fordrø udlæg efter vurdering for så vidt angår sin arv af særejet. Udlæg kan også forlanges i fast ejendom. Ægtefællen har fortrin fremfor andre arvinger, der ønsker udlæg i samme ting.“

13. Som ny § 62 e indføres:

„§ 62 e. Bestemmelserne i §§ 62 c og d

finder ikke anvendelse på ting, hvorover den førstafdøde ægtefælle har rådet ved testamenten i medfør af arvelovens § 66.“

14. § 63 affattes således:

„§ 63. I det omfang, arven til afdødes umyndige livsarvinger ikke kan udredes uden afhændelse af fast ejendom eller løsøre, som er nødvendige, for at den længstlevende kan opretholde hjemmet eller sit erhverv, eller uden at den længstlevende berøves andre midler, som er nødvendige herfor, kan skifteretten mod en efter forholdene passende sikkerhed give ægtefællen henstand med udbetalingen af arven, indtil børnene bliver myndige. Nærmere regler herom fastsættes af justitsministeren.“

15. Kapitel 6 affattes således:

„VI.

Om skifte ved separation og skilsmisse m. v.

§ 64. Når et ægteskab er opløst ved skilsmisse eller omstødelse, samt når ægtefæller er blevet separeret, eller der er afsagt dekret om bosondring, finder offentligt skifte af fællesbo sted, såfremt en af ægtefællerne begærer det.

§ 64 a. Begæring om skifte indgives til skifteretten på det sted, hvor ægtefællerne har bopæl. Har de ikke bopæl i samme retskreds, foretages skiftet af skifteretten på det sted, hvor de sidst har haft fælles bopæl, såfremt en af dem fortsat har bopæl i retskredsen. Medmindre der af ægtefællerne træffes anden aftale, foretages skiftet i øvrigt af skifteretten i den retskreds, hvor den af ægtefællerne, mod hvem kravet om skifte er rettet, har bopæl.

Dersom ingen skifteret efter reglerne i stk. 1 kan tage boet under behandling, kan justitsministeren, såfremt mindst én af ægtefællerne har tilknytning til Danmark, efter begæring bestemme, at skifte skal finde sted her i landet. Justitsministeren bestemmer i så fald tillige, hvilken skifteret der skal foretage skiftet.

§ 65. Efter registrering og vurdering foretages opgørelse over hver ægtefælles bodel.

Har en ægtefælle tillige særeje, bliver også dette at inddrage under skiftet i den udstrækning, det er nødvendigt til fyldestgørelse af de krav, der omhandles i § 23 i lov nr. 56 af 18. marts 1925 om ægteskabets retsvirkninger.

Grundlaget for de i stk. 1 nævnte opgørelser er de aktiver og passiver, der hører til bodelene på tidspunktet for formuefælleskabets ophør, for bosondring dog tidspunktet for bosondringsbegæringens indgivelse. Hvis rigtigheden af den af en ægtefælle opgivne gæld bestrides af den anden ægtefælle, afgør skifteretten, om gældsposten kan tages i betragtning ved opgørelsen.

Ved opgørelsen af bodelene medregnes ikke de krav mellem ægtefæller, som omhandles i §§ 47 og 67 i lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning. Krav på forfaldne underholdsbidrag medregnes ikke som aktiv i den berettigede ægtefælles bodel.

§ 65 a. Findes der gæld, for hvilken begge ægtefæller hæfter, har enhver af dem ret til at forlange, at den anden betaler den del af gælden, som endeligt skal bæres af ham, eller at der stilles ham sikkerhed for, at gælden betales.

I tilfælde af uenighed mellem ægtefæller om, hvilken del af en dem begge påhvilende gæld der endeligt skal bæres af hver af dem, afgøres spørgsmålet af skifteretten.

§ 66. Under skiftet beholder hver af ægtefællerne rådigheden over sin bodel. Er der særlig grund til at befrygte, at en ægtefælle vil forrykke sin bodels stilling, kan skifteretten dog helt eller delvis fratage ham rådigheden over bodelen under skiftet. Rådighedsfratagelsen tinglyses efter de i lov om tinglysning nr. 111 af 31. marts 1926 § 48, stk. 1, indeholdte regler.

§ 66 a. Har en ægtefælle efter separation eller skilsmisse, efter dom til omstødelse eller efter indgivelse af begæring om bosondring disponeret over ejendele eller indkasseret fordringer, som hører til hans bodel, skal han aflægge regnskab til skifteretten.

§ 67. Et skifte mellem ægtefæller indskrænker ikke kreditorernes adgang til at

forfølge deres ret på samme måde, som om intet skifte fandt sted.

§ 67 a. Har en ægtefælle et krav mod den anden ægtefælle af den i § 65, stk. 3, nævnte art, kan han under skiftet forlange det dækket af den anden ægtefælles lod i boet.

§ 68. Udviser den i henhold til § 65 foretagne opgørelse af en ægtefælles bodel overskud, deles dette ligeligt mellem ægtefællerne, medmindre andet følger af nedenstående bestemmelser eller af ægteskabslovgivningens regler.

En ægtefælle bliver ikke ved at modtage udlæg for sin lod i den anden ægtefælles bodel ansvarlig for dennes gæld. Om ægtefællen er pligtig til tilbagegive det modtagne til kreditorernes fyldestgørelse, afgøres efter konkurslovens regler om retshandlers afkræftelse.

§ 68 a. Hver af ægtefællerne har ret til forlods at udtage genstande, som udelukkende tjener til hans personlige brug, for så vidt deres værdi ikke står i misforhold til ægtefællernes formueforhold.

Genstande, der er erhvervet til børnenes brug, kan udtages forlods af den ægtefælle, der har forældremyndigheden over børnene.

§ 69. Ved skifte i anledning af ægteskabs omstødelse udtager hver ægtefælle forlods så meget af fællesboet, som svarer til, hvad han har indbragt i boet ved ægteskabets indgåelse eller gennem senere erhvervelse ved arv eller gave, eller hvad han har overført til fællesboet fra eget særeje. Strækker den fælles formue ikke til, sker der forholdsvis afkortning.

§ 69 a. Har en ægtefælle indbragt den væsentligste del af fællesboet på den i § 69 angivne måde, og vil en lighedeling være åbenbart urimelig, navnlig fordi ægteskabet har været kortvarigt og uden økonomisk fællesskab af betydning, kan det ved skifte i anledning af separation, skilsmisse eller bosondring efter begæring bestemmes, at boets deling skal finde sted således, at bestemmelserne i § 69 bringes til anvendelse i det omfang, dette findes begrundet.

§ 69 b. Har en ægtefælle anvendt midler af sit særeje til bedste for sin bodel, kan han forlods udtage vederlag herfor af sin bodel.

§ 70. Kan en ægtefælle ikke inden for den del af boet, som tilfalder ham, udtage bohave og andet løsøre, der er nødvendigt til opretholdelse af hjemmet, og har han ikke udsigt til på anden måde at kunne skaffe det fornødne, kan det efter begæring bestemmes, at en større del af boet skal tilfalde ham.

§ 70 a. Ved bodelingen er hver af ægtefællerne berettiget til at kræve boets ejendele udlagt efter vurdering.

Kræver ægtefællerne udlagt samme ejendele, skal den ægtefælle, til hvis bodel den hører, have fortrinsret. Der gælder dog herfra følgende undtagelser:

- 1) Fast ejendom, der udelukkende eller hovedsagelig er beregnet til familiens bolig, kan udlægges til den anden ægtefælle, såfremt boligen skønnes at være af den væsentligste betydning for denne ægtefælle af hensyn til hjemmets opretholdelse.
- 2) Fast ejendom, der har tjent til sommerbolig for familien, kan udlægges til den anden ægtefælle, såfremt sommerboligen skønnes at være af den væsentligste betydning for denne.
- 3) Erhvervsvirksomhed kan udlægges til den anden ægtefælle, såfremt virksomheden udelukkende eller hovedsagelig er blevet drevet af denne.
- 4) Arbejdsredskaber og andet erhvervs-løsøre kan udlægges til den anden ægtefælle i det omfang, dette skønnes rimeligt af hensyn til fortsættelsen af erhvervet.
- 5) Bohave og andet løsøre, der har hørt til det fælles hjem, kan udlægges til den anden ægtefælle i det omfang, dette skønnes rimeligt af hensyn til opretholdelsen af hjemmet, eller i øvrigt fordi genstandene særligt har tjent den pågældende ægtefælles behov.

Finder udlæg ikke sted efter de i stk. 1 og 2 indeholdte regler, afhændes ejendelen på den i §§ 27 og 28 angivne måde.

§ 70 b. Udlæg efter vurdering kan finde sted, selv om værdien af det udlagte overstiger ægtefællens lod i boet. Det overstigende beløb må betales til den anden ægtefælle. Efter skifterettens nærmere bestemmelse kan der i særlige tilfælde tilstås afdragsvis betaling af beløbet mod en af skifteretten fastsat rente og mod en sikkerhed, som efter ægtefællernes formueforhold skønnes passende.“

16. § 78, stk. 2, ophæves.

17. § 83, stk. 2, affattes således:

„Ved kgl. bevilling kan en eller flere myndige, pålidelige og vederhæftige personer beskikkes til som eksekutorer uden dømmende myndighed at behandle et dødsbo. Bevillingen meddeles af justitsministeren eller af den, han bemyndiger dertil. Boet udleveres til eksekutorerne af skifteretten og bliver at behandle efter reglerne i denne lov. De i den øvrige lovgivning indeholdte bestemmelser angående eksekutorers forhold forbliver i kraft.“

18. § 91 ophæves.

§ 2.

Denne lov træder i kraft den 1. april 1964.

§ 3.

Tidspunktet for arveladerens død er bestemmende for, om reglerne i § 1, nr. 1-14 og 16-18, eller hidtil gældende ret skal anvendes. De nye regler finder dog også anvendelse på skifte af uskiftet bo, såfremt den længstlevende ægtefælle dør efter lovens ikrafttræden, eller skifte i den længstlevendes levende live begæres efter dette tidspunkt.

Tidspunktet for afsigelse af dom i første instans til separation, skilsmisse eller ægteskabets omstødelse eller skifterettens kendelse om bosondring er bestemmende for, om reglerne i § 1, nr. 15, eller hidtil gældende ret skal anvendes. Gives separation eller skilsmisse ved bevilling, er tidspunktet for bevillingens meddelelse afgørende.

§ 4.

Fra lovens ikrafttræden ophæves Danske Lov 5-2-24 og 26, reskript af 7. februar 1794

angående sikkerhed og rigtighed for umyndiges midler m. v. § 2, plakat af 19. august 1823 angående en udvidelse og nærmere bestemmelse af rescr. 7. februar 1794, 2 § fr. 21. juni 1799, plakat af 13. april 1824 at rescr. 7. februar 1794, 2 § og plakat 19. august 1823 maae extenderes til at gielde for København, lov af 26. maj 1868 indeholdende bestemmelser angående forvaltningen af umyndiges midler § 12, lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs ind-

gåelse og opløsning § 66, stk. 2, samt lov nr. 56 af 18. marts 1925 om ægteskabets retsvirkninger § 23, stk. 2, 2. pkt.

§ 5.

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget.

Sammen med det som lov nr. 215 af 31. maj 1963 gennemførte forslag til arvelov, der træder i kraft den 1. april 1964, fremsattes i folketingsårene 1961-62 og 1962-63 et i overensstemmelse med lovudkastet i arvelovsudvalgets betænkning (nr. 291/1961) udarbejdet forslag til lov om ændringer i skifteloven (Folketingstidende 1961-62, tillæg A, sp. 1865 ff, og Folketingets forhandlinger sp. 4855 ff, samt 1962-63, tillæg A, sp. 19 ff, og Folketingets forhandlinger sp. 47 ff). Dette forslag, der til styrkelse af den efterlevende ægtefælles skifteretlige stilling indeholdt en række ændringer af skiftelovens kapitel 5, blev i begge folketingsårene underkastet 1. behandling (Folketingets forhandlinger 1961-62, sp. 5063 ff, og 1962-63, sp. 416 ff) og sammen med forslag til arvelov henvist til et udvalg, der ikke nåede at afslutte sin behandling af forslaget inden folketingsårenes udløb.

I folketingsåret 1962-63 blev der tillige fremsat et forslag til lov om ændringer i skifteloven (Skifte ved separation og skilsmisse m. v.), som var udarbejdet i overensstemmelse med lovudkastet i den af justitsministeriets ægteskabsudvalg afgivne betænkning (nr. 305/1962) om skifte mellem ægtefæller. Dette forslag, som indeholdt en ændret affattelse af skiftelovens kapitel 6, blev efter fremsættelsen (Folketingstidende tillæg A, sp. 477 ff, og Folketingets forhandlinger, sp. 1734) underkastet 1. behandling (Folketingets forhandlinger sp. 2078 ff) og derpå henvist til folketingets udvalg angående forslag til arvelov og forslag til lov om ændringer i skifteloven, der imidlertid heller ikke nåede at afslutte sin behandling af dette forslag inden folketingsårets udløb.

Ved det foreliggende forslag ændres skiftelovens kap. 5 og 6 i overensstemmelse med de to tidligere fremsatte forslag, og herudover er der i forslaget optaget en særlig bestemmelse om udlæg af dødsbo til afdødes efterlevende ægtefælle, en ændring af

bestemmelsen i skiftelovens § 83, stk. 2, om beskikkelse af eksekutorer samt en række ændringer, der er begrundet i hensynet til at opnå overensstemmelse mellem bestemmelser af beslægtet karakter i skiftelovens kap. 5 og 6.

Om de enkelte ændringer henvises dels til bemærkningerne i arvelovsudvalgets og ægteskabsudvalgets betænkninger som nærmere angivet nedenfor, dels til nedenstående bemærkninger.

Til § 1.

ad nr. 1.

Denne ændring svarer til § 1, nr. 1, i arvelovsudvalgets lovudkast. Herom henvises til side 138-39 i udvalgets betænkning.

Den ændrede formulering af § 47, sidste pkt., er en redaktionel følge af den under nr. 7 foreslåede bestemmelse.

ad nr. 2.

Denne ændring svarer til § 1, nr. 2, i arvelovsudvalgets lovudkast. Herom henvises til side 139 i udvalgets betænkning.

ad nr. 3.

Efter gældende ret er det muligt at slutte helt små boer uden egentlig skiftebehandling, idet sådanne boer efter skiftelovens § 10, stk. 1, kan udlægges til dækning af begravelsesomkostningerne. I hvert fald i København anvendes denne bestemmelse på boer af en størrelse på indtil ca. 3.000 kr.

I forbindelse med gennemførelsen af § 62 b, stk. 2, (forslagets § 1, nr. 10) vil det efter justitsministeriets opfattelse være hensigtsmæssigt, at der tilvejebringes mulighed for, at også mindre boer, hvis værdi ikke overstiger, hvad der efter den nævnte bestemmelse kan udtages af ægtefællen, kan slutes

uden egentlig skiftebehandling. Når værdien af disse boer som foreslået kan andrage indtil 12.000 kr., bør på den anden side udlæg af boet til ægtefællen kun kunne ske uden skiftebehandling, såfremt den førstafdøde ægtefælles kreditorer dækkes, eller ægtefællen overtager ansvaret for gælden på lignende måde, som hvis han havde overtaget boet til privat skifte som eneste arving.

Som § 57, stk. 1, foreslås derfor gennemført en regel, hvorefter skifteretten kan udlægge såvel fællesboet som afdødes særeje til den efterlevende ægtefælle uden skiftebehandling, såfremt den skønner, at der under hensyn til ægtefællens særlige rettigheder intet bliver at udlodde til arvingerne, og ægtefællen erklærer at ville overtage ansvaret for afdødes gæld.

Som det fremgår af bestemmelsens ordlyd, omfatter den begge ægtefællers bodele samt afdødes særeje, hvilket svarer til afgrænsningen i § 62 b, stk. 2, jfr. bemærkningerne side 141 i arvelovsudvalgets betænkning. Når der ved den foreslåede formulering af § 57, stk. 1, henvises til den efterlevende ægtefælles særlige rettigheder, ligger heri for det første en henvisning til ægtefællens ret til efter § 62 a forlods at udtage personlige genstande m. v. og retten til herudover i medfør af § 62 b, stk. 1, at udtage bohav og arbejdsredskaber m. v. samt til efter § 62 b, stk. 2, altid at udtage så meget, at værdien heraf sammenlagt med ægtefællens boslod og arvelod og hans særeje udgør indtil 12.000 kr. Skønner skifteretten således, at værdien af begge ægtefællers beholdne bodele og særejer ikke overstiger, hvad ægtefællen kan udtage efter disse bestemmelser, kan boet sluttes uden skiftebehandling. Med udtrykket „den efterlevende ægtefælles særlige rettigheder“ tænkes imidlertid også på dens eventuelle ret til vederlag efter 1. pkt. i den under § 1, nr. 7, som § 61 a foreslåede bestemmelse eller efter § 23 i loven om ægteskabets retsvirkninger. Som det fremgår af lovforslagets § 4 og bemærkningerne hertil side 149 i arvelovsudvalgets betænkning, foreslås derimod den gældende bestemmelse i Danske Lov 5-2-24 ophevet.

Som vilkår for, at boet uden skiftebehandling kan udlægges til den efterlevende ægtefælle, må denne afgive erklæring om, at han overtager ansvaret for afdødes gæld. Dette vilkår får kun betydning, når der skiftes straks ved den førstafdøde ægtefælles død. Skiftes der derimod, efter at den længstlevende ægtefælle har hensiddet i uskiftet bo, i hvilket tilfælde bestemmelsen ligeledes finder anvendelse, er ægtefællen allerede ved at overtage boet blevet personlig ansvarlig for afdødes forpligtelser, jfr. arvelovens § 16, og der kræves under disse omstændig-

heder ikke nogen erklæring om, at han vil påtage sig gældsansvaret. Efter justitsministeriets opfattelse går man ikke ved den foreslåede bestemmelse afdødes kreditorer for nær. Kreditorerne vil ikke kunne hindre, at ægtefællen, hvis der ikke er andre arvinger, overtager boet til privat skifte, hvorved deres stilling i realiteten bliver den samme som efter forslaget.

Efter forslaget har den efterlevende ægtefælle ingen ret til at kræve boet udlagt uden skiftebehandling, men skifteretten har en fakultativ adgang til, hvis den finder, at betingelserne er opfyldt, at imødekomme ægtefællens ønske herom. Denne adgang bør kun benyttes, når skifteretten er sikker på, at boets værdi ikke overstiger, hvad ægtefællen kan udtage. Er skifteretten derimod i tvivl om rigtigheden af den opgørelse fra ægtefællen, som må ligge til grund for udleveringen, bør den enten forlange, at der, forinden afgørelsen træffes, indhentes erklæring fra arvingerne, herunder også eventuelle legatarer, eller tage boet under egentlig skiftebehandling. Grund til at tage boet under skifte vil også foreligge, hvor boets aktiver og passiver er af betydeligt omfang. Er egentligt skifte påbegyndt, vil skifteretten dog på et hvilket som helst senere tidspunkt kunne standse bobehandlingen og udlægge boet efter § 57, stk. 1. Dette gælder både offentligt skiftede boer, eksekutorboer og privat skiftede boer. Ægtefællen vil også selv kunne have interesse i først at kræve boet behandlet efter skiftelovens kapitel 3 for at få proklama udstedt og for at slippe for ansvaret for en gæld, hvis størrelse han ikke kender, jfr. bemærkningerne side 60 i arvelovsudvalgets betænkning.

Udlæg af boet til ægtefællen bør ikke ske uden de anmeldte kreditors samtykke, medmindre de fyldestgøres eller opnår sikkerhed for deres krav, og er proklama udstedt; bør udløbet af den deri fastsatte frist afventes, jfr. princippet i skiftelovens §§ 9, 52, stk. 2, og 75, stk. 1, sidste pkt.

Skifterettens afgørelse er judiciel og kan indbringes for højere ret i medfør af retsplejelovens §§ 661 og 662. Hvis det senere viser sig, at afgørelsen er truffet på et urigtigt grundlag, må det antages, at skifteretten også er beføjet til at genoptage sagen. Ved udleveringen af boet giver en udskrift fra skifteretten ægtefællen den tilstrækkelige legitimation til råden, f. eks. over fast ejendom, på samme måde som en udskrift om, at ægtefællen har overtaget boet til privat skifte som eneste arving.

Bestemmelserne i § 57, stk. 2, svarer med enkelte redaktionelle ændringer til den som § 1, nr. 3, i arvelovsudvalgets lovudkast foreslåede affattelse af § 57. Herom henvises til bemærkningerne i udvalgets betænkning side 139.

Som § 57, stk. 3, har justitsministeriet fundet det rettest at optage en udtrykkelig bestemmelse om, at hele boet, som det er tilfældet efter gældende ret, behandles efter reglerne i kapitel 5, når skifte finder sted, efter at den længstlevende har hensiddet i uskiftet bo.

ad nr. 4.

Ved den foreslåede formulering af § 58 bringes denne bestemmelse i overensstemmelse med den under nr. 15 foreslåede formulering af den tilsvarende bestemmelse i § 66. Herom henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse side 37 i ægteskabsudvalgets betænkning.

ad nr. 5.

Denne ændring svarer til § 1, nr. 4, i arvelovsudvalgets lovudkast. Herom henvises til side 139 i udvalgets betænkning.

ad nr. 6

Den foreslåede ophævelse af § 61, stk. 1, som forudsætningsvis giver den efterlevende ægtefælle ret til i forbindelse med skifte at indkalde sine kreditorer ved præklusivt proklama, må ses i sammenhæng med, at den tilsvarende regel i § 68, 1. pkt., ikke er medtaget i den under nr. 15 foreslåede affattelse af skiftelovens kapitel 6. Herom henvises til bemærkningerne til § 67 og § 68 i ægteskabsudvalgets betænkning side 38-39.

ad nr. 7.

Den foreslåede bestemmelse må sammenholdes med den som § 69 b under nr. 15 foreslåede regel i skiftelovens kapitel 6. Herom henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse i ægteskabsudvalgets betænkning side 41.

ad nr. 8.

Den foreslåede ophævelse af § 62, stk. 2, er en følge af den foran under nr. 4 foreslåede affattelse af § 58.

ad nr. 9.

Om § 62 a, stk. 1, der svarer til § 1, nr. 5, i arvelovsudvalgets lovudkast, henvises til side 139 i udvalgets betænkning.

Den som § 62 a, stk. 2, foreslåede regel svarer til § 68 a, stk. 2, i den under nr. 15 foreslåede affattelse af skiftelovens kapitel 6. Herom henvises til bemærkningerne i ægteskabsudvalgets betænkning side 39.

ad nr. 10.

Denne ændring svarer til § 1, nr. 6, i arvelovsudvalgets lovudkast. Herom henvises til side 139-43 i udvalgets betænkning.

Efter forløbet af de i folketingsåret 1962-63 stedfunde drøftelser af den som § 62 b, stk. 2, foreslåede bestemmelse foreslås den deri indeholdte beløbsgrænse forhøjet fra 6.000 til 12.000 kr.

ad nr. 11-13.

Disse ændringer svarer til § 1, nr. 7-9, i arvelovsudvalgets lovudkast. Herom henvises til side 143-46 i udvalgets betænkning.

ad nr. 14.

Denne ændring svarer til § 1, nr. 10, i arvelovsudvalgets lovudkast. Herom henvises til side 146-48 i udvalgets betænkning.

Da det vil kunne stride mod de umyndige livsarvingers tarv, at en ægtefælle, som ikke er i stand til at stille betryggende sikkerhed for arvens udbetaling, tvinges til at realisere boets aktiver, har justitsministeriet fundet det rettest at foreslå en vis lempelse af kravet til den sikkerhed, som ægtefællen skal stille for at opnå henstand med arvens udbetaling.

Efter den nu foreslåede formulering af skiftelovens § 63 vil således den omstændighed, at fuldt betryggende sikkerhed ikke kan stilles, ikke afskære skifteretten fra at indrømme henstand, hvis der dog kan stilles en sikkerhed, som efter ægtefællens og livsarvingernes forhold kan anses for passende.

ad nr. 15.

Om den herunder foreslåede affattelse af skiftelovens kapitel 6 henvises til bemærkningerne i ægteskabsudvalgets betænkning side 30-46.

Efter den som § 70 b foreslåede bestemmelse er adgangen til at indrømme afdragsvis betaling af det beløb, som den ene ægtefælle efter bestemmelsen skal udrede til den anden, ligesom efter ægteskabsudvalgets lovudkast betinget af, at der stilles en af skifteretten godkendt sikkerhed for beløbets betaling. Ved den nu foreslåede formulering af bestemmelsen fremhæves det imidlertid, at afdragsvis betaling vil kunne indrømmes efter et friere skøn over, hvilken sikkerhed der efter ægtefællernes formueforhold kan anses for passende.

ad nr. 16.

Dette ændringsforslag svarer til § 1, nr. 11, i arvelovsudvalgets lovudkast. Herom henvises til side 148 i udvalgets betænkning.

ad nr. 17.

Den gældende bestemmelse i § 83, stk. 2, giver overøvrigheden, i København overpræsidenten og uden for København amtmandene, beføjelse til at foretage beskikkelsen af eksekutor, når denne er indsat i et lovformeligt testamente, medens afgørelsen ellers træffes af justitsministeriet. Da det er rimeligt, at eksekutorbevillingen kan udleveres af overøvrigheden også i andre tilfælde, navnlig når alle arvinger er myndige og enige om, at boet ønskes undergivet eksekutorbehandling, og om, hvem der ønskes udnævnt til eksekutor, foreslås bestemmelsen ændret, således at udnævnelsen fremtidig foretages af justitsministeren eller den, han bemyndiger dertil. Udnævnelsen skal efter forslaget ske ved kgl. bevilling som hidtil, jfr. Rigsdagstidende 1872-73, tillæg A, sp. 1458, og tillæg B, sp. 894, sammenholdt med justitsministeriets cirkulære af 1. november 1861, jfr. justitsministeriets skrivelse nr. 88 af 30. april 1875. Man har endvidere fundet anledning til udtrykkeligt at udtale, at eksekutorerne skal være myndige, og at boet skal udleveres dem af skifteretten, hvilket stemmer med hidtidig praksis.

Bestemmelser i den øvrige lovgivning om eksekutors forhold findes navnlig i lov nr. 119 af 20. april 1926 om tilsyn med de af eksekutorer behandlede dødsboer, som også indeholder reglerne om eksekutorboers overgang til behandling ved skifteretten, og i retsplejelovens § 660, stk. 3, om behandling af tvistigheder, der opstår under boets behandling.

ad nr. 18.

Dette ændringsforslag svarer til § 1, nr. 12, i arvelovsudvalgets lovudkast. Herom henvises til side 148 i udvalgets betænkning.

Til § 2.

Tidspunktet for lovens ikrafttræden foreslås fastsat til den 1. april 1964, da også arveloven træder i kraft.

Til § 3.

Bestemmelsen i § 3, stk. 1, svarer til § 3 i arvelovsudvalgets lovudkast. Herom henvises til side 148-49 i udvalgets betænkning.

Om bestemmelsen i § 3, stk. 2, der svarer til § 3 i ægteskabsudvalgets betænkning, henvises til side 46-47 i udvalgets betænkning.

Til § 4.

Bestemmelsen i § 4 svarer til § 4 i arvelovsudvalgets betænkning og § 4 i ægteskabsudvalgets betænkning. Herom henvises til henholdsvis side 149 og side 47 i betænkningerne.

Som følge af, at den i § 23, stk. 2, 2. pkt., i lov nr. 56 af 18. marts 1925 om ægteskabets retsvirkninger indeholdte vederlagsregel ved § 69 b i den under § 1, nr. 15, foreslåede affattelse af skiftelovens kapitel 6 og den foran under § 1, nr. 7, som § 61 a foreslåede bestemmelse i sin helhed overføres til skifteloven, foreslås samtidig den nævnte bestemmelse i loven om ægteskabets retsvirkninger ophævet.

Til § 5.

Om denne bestemmelse, der svarer til § 2, stk. 2 og 3, i arvelovsudvalgets lovudkast og § 2, stk. 2 og 3, i ægteskabsudvalgets lovudkast, henvises til bemærkningerne side 46 i ægteskabsudvalgets betænkning. Det følger af den færøske hjemmestyrelov, at der forud for lovens ikraftsættelse for Færøerne skal indhentes en udtalelse fra det færøske landsstyre.

I nærværende bilag opføres i venstre spalte skiftelovens kap. 5 i den nugældende formulering, og i højre spalte kapitlet, som det vil fremtræde efter gennemførelse af foranstående forslag.

Gældende formulering.

V.

Om behandling af dødsboer, når der er en efterlevende ægtefælle, og der helt eller delvis har bestået formuefællesskab mellem ægtefællerne.

§ 57. Når skifte skal finde sted i anledning af en ægtefælles død, bliver den del af fællesboet, hvorover den afdøde hidtil rådede (hans bodel), og hans særeje, om han har haft sådant, at skifte efter de om behandling af dødsboer i almindelighed gældende regler, dog under iagttagelse af reglerne i §§ 60, 2det stykke, 62 a og 63. Den del af fællesboet, hvorover den længstlevende har rådet, skiftes efter nedenstående regler, og såfremt han tillige har haft særeje, vil også dette være at inddrage under skiftet i den udstrækning, hvori det er nødvendigt til fyldestgørelse af de i lov om ægteskabets retsvirkninger af 18. marts 1925 § 23 indeholdte regler.

§ 58. Skifteretten skal sørge for, at der ikke sker videre indskrænkning i den længstlevendes benyttelse af hans bodel end højst nødvendigt.

Kun for så vidt der er særlig grund til at befrygte, at den længstlevende, medens skiftet står på, utilbørligt vil forrykke sin bodels tilstand, kan skifteretten enten af egen drift eller ifølge opfordring af arvingerne eller disses værger træffe de fornødne foranstaltninger til at fratage den længstlevende rådigheden og overgive denne, medens skiftet varer, til en særlig beskikket værge.

At sådan foranstaltning er truffet, bliver at kundgøre efter de for kundgørelse af umyndiggørelsesdekreter foreskrevne regler.

Foreslået formulering.

V.

Om behandling af dødsboer, når der er en efterlevende ægtefælle.

§ 57. Såfremt skifteretten skønner, at der under hensyn til den efterlevende ægtefælles særlige rettigheder intet bliver at udlodde til arvingerne, og ægtefællen erklærer at ville overtage ansvaret for afdødes særeje uden skiftebehandling udlægges til ægtefællen.

I øvrigt bliver afdødes bodel og særeje at skifte efter lovens almindelige regler med de afvigelser, der følger af reglerne i § 61 a, §§ 62 a-62 e og § 63, medens den efterlevende ægtefælles bodel skiftes efter nedenstående regler. Hans særeje kan inddrages under skiftet i den udstrækning, det er nødvendigt til fyldestgørelse af de krav, der omhandles i § 23 i lov nr. 56 af 18. marts 1925 om ægteskabets retsvirkninger og i arvelovens § 21.

Har den efterlevende ægtefælle hensiddet i uskiftet bo, behandles hele boet efter nedenstående regler.

§ 58. Under skiftet beholder den efterlevende ægtefælle rådigheden over sin bodel. Er der særlig grund til at befrygte, at han utilbørligt vil forrykke bodelens stilling, kan skifteretten dog helt eller delvis fratage ham rådigheden over bodelen under skiftet. Rådighedsfratagelsen tinglyses efter de i lov om tinglysning nr. 111 af 31. marts 1926 § 48, stk. 1, indeholdte regler.

Gældende formulering.

§ 59. De af den længstlevende opgivne arvinger bliver af skifteretten at underrette om skiftet i overensstemmelse med reglerne i §§ 14 og 23. For fraværende arvinger eller legatarer, hvis opholdssted ikke kendes, eller som er så langt borte, at boets behandling ikke findes at burde udsættes af hensyn til dem, bliver der, for så vidt ingen fuldmægtig møder for dem, efter skifterettens foranstaltning at beskikke værger, der har at varetage deres tarv på skiftet.

§ 60. Skiftet bør grundes på den længstlevendes egen opgørelse af indgæld og udgæld, for så vidt denne erkendes af de tilstedeværende arvinger eller disses værger, og skifteretten ikke på de umyndiges eller fraværendes vegne finder nogen særdeles anledning til at betvivle dens rigtighed. Men selv når opgørelsen ikke fra alle sider erkendes for rigtig, bør dog ingen afhændelse af ejendele finde sted, men disses værdi alene under anvendelse af reglerne i § 48 ansættes af uvildige mænd, ligesom der med hensyn til de anmeldte fordringers rigtighed i regelen kun bliver at anstille sådan undersøgelse, som af skifteretten skønnes efter omstændighederne at være tilstrækkelig, såsom ved at adspørge kreditorerne.

Den længstlevende ægtefælle er berettiget til at udtage faste ejendomme, skibe og hvilke som helst andre effekter af fællesboet uden hensyn til, om disses værdi overstiger hans boslod og arvelod, når han er villig til i fornødent fald at give medarvingerne udlæg med det beløb i rede penge, som deres arvelodder efter vurdering befindes at udgøre.

§ 61. Den længstlevende er ikke pligtig at indkalde sine kreditorer, selv om der efter hans opgørelse bliver et overskud at arve.

Arvingerne efter den førstafdøde bliver ikke ved at modtage arv eller vederlag herfor ansvarlige for den gæld, der påhviler den længstlevende. Om det dem således udlagte eller udbetalte af kreditorerne kan forlanges tilbagegivet, afgøres efter konkurslovens forskrifter om retshandlers afkræftelse på grund af konkurs.

Foreslået formulering.

§ 59. De af den længstlevende opgivne arvinger bliver af skifteretten at underrette om skiftet i overensstemmelse med reglerne i §§ 14 og 23. For fraværende arvinger eller legatarer, hvis opholdssted ikke kendes, eller som er så langt borte, at boets behandling ikke findes at burde udsættes af hensyn til dem, bliver der, for så vidt ingen fuldmægtig møder for dem, efter skifterettens foranstaltning at beskikke værger, der har at varetage deres tarv på skiftet.

§ 60. Skiftet bør grundes på den længstlevendes egen opgørelse af indgæld og udgæld, for så vidt denne erkendes af de tilstedeværende arvinger eller disses værger, og skifteretten ikke på de umyndiges eller fraværendes vegne finder nogen særdeles anledning til at betvivle dens rigtighed. Men selv når opgørelsen ikke fra alle sider erkendes for rigtig, bør dog ingen afhændelse af ejendele finde sted, men disses værdi alene under anvendelse af reglerne i § 48 ansættes af uvildige mænd, ligesom der med hensyn til de anmeldte fordringers rigtighed i regelen kun bliver at anstille sådan undersøgelse, som af skifteretten skønnes efter omstændighederne at være tilstrækkelig, såsom ved at adspørge kreditorerne.

§ 61. Arvingerne efter den førstafdøde bliver ikke ved at modtage arv eller vederlag herfor ansvarlige for den gæld, der påhviler den længstlevende. Om det dem således udlagte eller udbetalte af kreditorerne kan forlanges tilbagegivet, afgøres efter konkurslovens forskrifter om retshandlers afkræftelse på grund af konkurs.

§ 61 a. Har den efterlevende ægtefælle anvendt midler af sit særeje til bedste for sin bodel, kan han forlods udtage vederlag herfor af sin bodel. Under samme betingelse

Gældende formulering.

§ 62. Den omstændighed, at den længstlevende på den heromhandlede måde skifter med den førstafdødes arvinger, indskrænker ikke den længstlevendes kreditorer i at forfølge deres ret mod ham ganske på samme måde, som om ingen skiftebehandling fandt sted.

Er rådigheden over den længstlevendes bodel ifølge § 58 frataget ham, bliver der af værgen at drage omsorg for, at de lovlige krav på boet behørig fyldestgøres, ganske i overensstemmelse med, hvad der gælder i tilfælde af umyndiggørelse.

§ 62 a. Den efterlevende ægtefælle har ret til forlods at udtage genstande, som udelukkende tjener til hans personlige brug, for så vidt deres værdi ikke står i misforhold til ægtefællernes formueforhold.

Den efterlevende ægtefælle kan derhos, for så vidt fællesboet er af ringe værdi, deraf udtage fornødent bohøve såvel som arbejdsredskaber og andet løsøre i det omfang, hvori han skønnes at trænge dertil for at kunne fortsætte sin næringsvej, selv om der derved tilfalder ham mere, end hans andel i fællesboet udgør.

Foreslået formulering.

kan den førstafdøde ægtefælles arvinger forlods udtage vederlag af førstafdødes beholdne bodel.

§ 62. Den omstændighed, at den længstlevende på den heromhandlede måde skifter med den førstafdødes arvinger, indskrænker ikke den længstlevendes kreditorer i at forfølge deres ret mod ham ganske på samme måde, som om ingen skiftebehandling fandt sted.

§ 62 a. Den efterlevende ægtefælle har ret til forlods at udtage genstande, som udelukkende tjener til hans personlige brug, for så vidt deres værdi ikke står i misforhold til ægtefællernes formueforhold.

Den efterlevende ægtefælle har endvidere ret til forlods at udtage genstande, der er erhvervet til børnenes brug.

§ 62 b. Er boet af ringe værdi, kan den efterlevende ægtefælle udtage bohøve, arbejdsredskaber og andet løsøre i det omfang, hvori det skønnes nødvendigt, for at han kan opretholde hjemmet eller sit erhverv, selv om der derved tilfalder ham mere end hans boslod og arvelod.

Den efterlevende ægtefælle har altid ret til af boet at udtage så meget, at værdien heraf sammenlagt med hans boslod og arvelod og hans særeje udgør indtil 12.000 kr.

§ 62 c. Den efterlevende ægtefælle er berettiget til af fællesboet at fordre udlæg efter vurdering for sin boslod og arvelod også i fast ejendom. Ønsker ægtefællen og arvinger udlæg i samme ting, har ægtefællen fortrinnet.

Overstiger værdien af de ejendele, som den efterlevende ægtefælle ønsker udlagt, hans boslod og arvelod, skal han desuagtet være

Gældende formulering.

§ 63. I henseende til skifte mellem en afdøds børn eller børnebørn og den længstlevende af disses forældre eller bedste-forældre samt efter den længstlevendes død mellem dennes børn eller børnebørn og den efterlevende stiftader eller stiftmoder, stif-bedstefader eller stifbedstemoder vedbliver de hidtil gældende regler at være i kraft, således at når børnenes eller børnebørnenes arv ikke kan udredes uden at sælge det af boets løse eller faste gods, som den længstlevende behøver enten til sin næringsdrift eller til dagligt uundværligt brug, kan de umyndiges arvelodder forblive henstående hos den længstlevende mod sikkerhed i hele boet ifølge tinglæst skifteekstrakt.

Foreslået formulering.

berettiget til at få dem udlagt mod at udbetale det overskydende beløb kontant til de øvrige arvinger.

§ 62 d. I afdødes særeje kan den efterlevende ægtefælle fordrø udlæg efter vurdering for så vidt angår sin arv af særejet. Udlæg kan også forlanges i fast ejendom. Ægtefællen har fortrin frem for andre arvinger, der ønsker udlæg i samme ting.

§ 62 e. Bestemmelserne i §§ 62 c og d finder ikke anvendelse på ting, hvorover den først-afdøde ægtefælle har rådet ved testamentet i medfør af arvelovens § 66.

§ 63. I det omfang, arven til afdødes umyndige livsarvinger ikke kan udredes uden afhændelse af fast ejendom eller løsøre, som er nødvendige, for at den længstlevende kan opretholde hjemmet eller sit erhverv, eller uden at den længstlevende berøves andre midler, som er nødvendige herfor, kan skifteretten mod en efter forholdene passende sikkerhed give ægtefællen henstand med udbetalingen af arven, indtil børnene bliver myndige. Nærmere regler herom fastsættes af justitsministeren.